

Україна — Польща: ЄВРО–2016 для медичної книги, або Національні наукові медичні бібліотеки країн, єднайтеся!

12 жовтня 2016 р. у Києві в приміщенні Національної наукової медичної бібліотеки України відбулося урочисте відкриття Центру польської медичної книги (Польської медичної бібліотеки). У заході взяли участь Віталій Цимбалюк — президент Національної академії медичних наук (НАМН) України, академік НАМН України, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій України в галузі науки і техніки, повний кавалер ордена «За заслуги», Раїса Павленко — генеральний директор Національної наукової медичної бібліотеки України, відмінник охорони здоров'я, заслужений працівник культури України, кавалер ордена княгині Ольги II та III ступенів, Анджей Савоні (Andrzej Sawoni) — президент Ради Окружної лікарської палати у Варшаві, представники Посольства Республіки Польща в Україні, діячі академічної науки, практичної медицини, громадського сектору охорони здоров'я, засобів масової інформації обох країн. Нам приємно запропонувати своїм шановним читачам стислий спеціальний фоторепортаж із цієї насиченої змістом та користю події ще й тому, що в безпосередньому епіцентрі уваги міжнародного складу її учасників опинилася, зокрема, друкована продукція українського спеціалізованого медико-фармацевтичного видавництва «МОПІОН».

Академік Віталій Цимбалюк висловив задоволення з приводу того, що двосторонні контакти між Україною та Польщею міцніють і плідно розвиваються у багатьох важливих векторах суспільного життя, зокрема — у науково-медичній та медико-просвітницькій царині. «Для України Польща є вірним та надійним партнером, завзятим прибічником і міжнародним лобістом євроінтеграції нашої країни. Водночас ті знання, які несе саме медична книга, є найбільш важливими, — адже вони є найнеобхіднішими для людей, а їх практична гуманна користь є неоціненною і незіставною з іншими галузями знань. Глобалізація вимагає гармонізації. Тому взаємна

інтеграція медичних інформаційних полів та професійного досвіду між нашими державами слугуватиме на користь фахівцям системи охорони здоров'я, підвищуватиме їх професійний рівень, обізнаність, ерудицію, а отже, й кваліфікацію, — а в кінцевому цілому результаті це вже безпосередня конвертація у практичну користь для пацієнтів, у покращання рівня медичного обслуговування, врешті, підвищення якості та збільшення тривалості життя населення наших країн», — наголосив президент НАМН України.

Раїса Павленко — людина-легенда української бібліотечної справи — у своєму виступі повідомила, що створена у 1930 р.

Національна наукова медична бібліотека України нині є одним з найбільших у Європі фондів літератури медико-біологічного спрямування, нараховуючи понад 1,5 млн примірників літератури багатьма мовами світу. Гордість національної медичної книгозбірні — унікальний фонд рідкісних та раритетних видань XVI–XVIII ст.: серед унікальних книжкових пам'яток друкованого слова — твори медиків античного світу, епох Відродження та Просвітництва. «У 2010 р. за підтримки Посольства Республіки Польща в Україні нами було започатковано міжнародний спільний проєкт Окружної лікарської палати у Варшаві та Національної наукової медичної бібліо-

теки України. Мета проекту — створення Центру польської медичної книги у Києві на базі Національної наукової медичної бібліотеки України. У рамках проекту до бібліотеки надходять книги та журнали польських видавництв із різних проблематики польською та англійською мовами. Інформацію про усі видання представлено в картковому та електронному каталогах бібліотеки. А на сайті Національної наукової медичної бібліотеки України можна ознайомитися з віртуальною книжковою виставкою «Центр польської медичної книги», де видання представлено за 25 тематичними категоріями. Особливо організовуються тематичні книжкові виставки літератури, що надійшла в рамках проекту від Окружної лікарської палати у Варшаві та інших учасників проекту. Міністерство закордонних справ Польщі надало нашій бібліотеці грант (в рамках якого, зокрема, для потреб інформатизації книгозбірні придбано кілька десятків комп'ютерів), а польське медичне середовище — 5500 томів професійної літератури. Це приклад неоціненної допомоги, яку наш національний заклад отримує від Польщі. Ми дуже вдячні польським колегам за надзвичайно корисне співробітництво, перед яким, я переконана, простирається велике майбутнє», — зауважила Р. Павленко.

Андрей Савоні докладніше ознайомив присутніх з бібліографічною структурою Центру польської медичної книги: колекція польських видань містить книги та періодичні видання польських видавництв польською та англійською мовами, а також значну кількість довідкових матеріалів — енциклопедії, словники, альманахи, атласи, путівники, довідники з питань медицини, фармакології та фармації, біології та інших дотичних галузей знань. Серед польських видань чільне місце належить книгам із приватної колекції літератури видатного польського кардіохірурга Збігнева Релігі: 27 книг та 66 назв медичних журналів з його особистої бібліотеки отримано за сприяння Фондації розвитку кардіохірургії ім. професора Збігнева Релігі та за згодою удови вченого. Тематика журналів різноманітна та пов'язана з досягненнями польських лікарів, лабораторними дослідженнями, застосуванням штучних органів у медичній практиці. Фонд бібліотеки збагатився цінними виданнями, серед яких «Біографічний словник лікарів і фармацевтів — жертв Другої світової війни» у 5 томах, «Історія фармакології в Польщі», «Словник медицини і фармації Верхньої Сілезії», «Право медичне для лікарів», «Прогрес в біомедичних технологіях», дисертації польських учених-медиків тощо. Також значною популярністю серед українських медичних фахівців користуються книги визначного польського вченого Анджее Щекліка. У бібліотеці зберігається 6 книг науковця з авторськими дарчими підписами, а презентація української електронної версії компендіума Анджее Щекліка «Внутрішні хвороби» відбулася у Національній науковій медичній бібліотеці України ще влітку 2014 р. Переклад українською мовою та редагування здійснив

професор Анатолій Свінцицький з Національного медичного університету ім. О.О. Богомольця («міністр охорони здоров'я польської діаспори в Україні», як його лагідно називають друзі та колеги) за підтримки ЄС під чесним патронатом Посольства Республіки Польща в Україні у партнерстві з Всеукраїнською радою захисту прав та безпеки пацієнтів (це електронне видання є порталом для лікарів з відкритим інтернет-доступом, що містить ґрунтовну доказову медичну базу з внутрішніх хвороб).

Як зазначалося, місія новонародженого Центру польської медичної книги у Києві полягає насамперед у:

- сприянні поглибленню взаєморозуміння і співпраці між Україною та Республікою Польща шляхом надання доступу до інформації про історію, суспільство, національні цінності, досягнення польської медичної науки і практики;
- залученні до співробітництва та обміну професійними здобутками польських та українських лікарів;
- висвітленні та популяризації внеску лікарів польського походження в розвиток медицини в Україні (у рамках програми «Українська медична біографістика»).

«Книгозбірня буде поповнюватися: майже всі польські медичні видавництва підтримують цю ідею», — додав ініціатор і координатор створення Польської медичної бібліотеки доктор Кшиштоф Круліковський з Окружної лікарської палати у Варшаві — один із перших дарувальників польської літератури, який разом зі своєю родиною передав бібліотеці частину власної колекції книг та журналів. Велика кількість літератури надійшла за сприяння Окружної лікарської палати у Варшаві, Клініки геріатрії, внутрішніх хвороб і геріатричних захворювань ім. професора В. Орловського у Варшаві, Клініки сімейної медицини у Варшаві, Інституту туберкульозу та захворювань легень у Варшаві, Бібліотеки Варшавського медичного університету.

Серед активних учасників проекту відзначено відомі польські видавництва медичної літератури: «Alupa», «Borgis», «Blue Sparks», «Czelej», «Medycyna Praktyczna», «Medipage», «Medical Tribune Polska», «PZWL», «Termedia», «Via Medica», «Znak». Зокрема, видавництво польської медичної книги «Borgis» передало комплекти сучасних медичних журналів, зокрема англійські журнали з торакальної хірургії «European Journal of Cardio-Thoracic Surgery», «Interactive Cardiovascular and Thoracic Surgery», «The Annals of Thoracic Surgery» та польські медичні журнали «Nowa Medycyna», «Nowa Stomatologia», «Nowa Pediatria», «Medicina Rodzinna» та ін. Деякі найменування надійшли у кількості 30–50 комплектів, що дає можливість забезпечити ними не лише Національну наукову медичну бібліотеку, а й інші медичні бібліотеки України.

Отже, віднині Польська медична бібліотека в Києві існує і пропонує:

- вільний доступ до бібліотечної колекції;
- доступ до інтернету через бібліотечні робочі станції;

- wi-fi;
- доступ до електронного каталогу у бібліотеці;
- віддалений доступ до е-ресурсів бібліотеки через її сайт;
- онлайн-книжкову виставку польської літератури;
- кваліфіковану допомогу у пошуку інформації;
- лекції, презентації, зустрічі, виставки та інші культурно-освітні заходи.

Під час заходу нами було урочисто передано до фондів Національної наукової медичної бібліотеки України у Києві та бібліотеки Окружної лікарської палати у Варшаві по комплекту екземплярів таких видань компанії «МОПІОН»:

- «Фармацевтична енциклопедія» (видання 3-тє, доповнене, 2016; доречно зауважити, що перша в історії незалежної України «Фармацевтична енциклопедія» містить енциклопедичні статті про цілу плеяду видатних польських діячів фармації, серед яких зокрема: Богуслав Бобраньскі, Зігмунт Щепан Вейберґ, Євген Вертипорох, Тадеуш Вільчинський, Едуард Леопольд Ліннеман, Станіслав Тадеуш Немчицькі, Павел Остерн, Якуб Кароль Парнас, Леопольд Пєбаль, Франц Плєсс, Броніслав Леонард Радзішевскі, Станіслав Кароль Толлєко та інші, — отже, фармації України та Польщі переплелися між собою так само тісно, як і загалом історія, культури та мови наших історично глибоко споріднених країн);
- «Компендіум. Лекарственные препараты-2015» (за ред. акад. В.М. Коваленка, 2015);
- «Україна медична і фармацевтична. Сторінки літопису» (щорічний календар-альманах видавництва «МОПІОН»: випуск 7-й (2015–2016) — «Медицина АТО», випуск 8-й (2016–2017) — «Корифей»);
- «Щотижневик АПТЕКА» (свіжі номери газети);
- «Український медичний часопис» (свіжі номери журналу);
- «Український ревматологічний журнал» (свіжі номери журналу);
- «Онкологія» (свіжі номери журналу);
- «Клінічна онкологія» (свіжі номери журналу);
- «Experimental Oncology» (найкращий український науковий журнал за версією «SCOPUS», 2016; свіжі номери).

Щиро сподіватимемося, що вже не за горами ті часи, коли й у Варшаві (а згодом і в інших європейських столицях) відкриється Центр української медичної книги, наріжною цеглинкою, чи то ембріоном якого, можливо, судитиметься стати нашому скромному первинному внеску — «бо-екомплекту» медичних та фармацевтичних видань доробку «МОПІОН». Тож референс: національні наукові медичні бібліотеки (а в їх лоні — і медичні видавництва) усіх країн, єднайтеся!

*Пилип Снегірєв,
фото автора*